

Nagyszeben | a háttérben: a Fogarasi-havasok
Miért van ennyi templom egymás közvetlen közelében?



?

MAGYARORSZÁG NÉPEI A 18. SZÁZADBAN

11.A | 2025. október 20.

1. Áttekintés

- 13. sz. – 1,5–2 M 80% m.
- 15. sz. – 3,5–4 M 60% m.
- 17. sz. – 2–3,5 M

- Európa Ny-i fele (1500→1700) – ?
vö. TK 106/1.

$\Sigma 56 \text{ M} \rightarrow 80 \text{ M} - \times 1,5!$

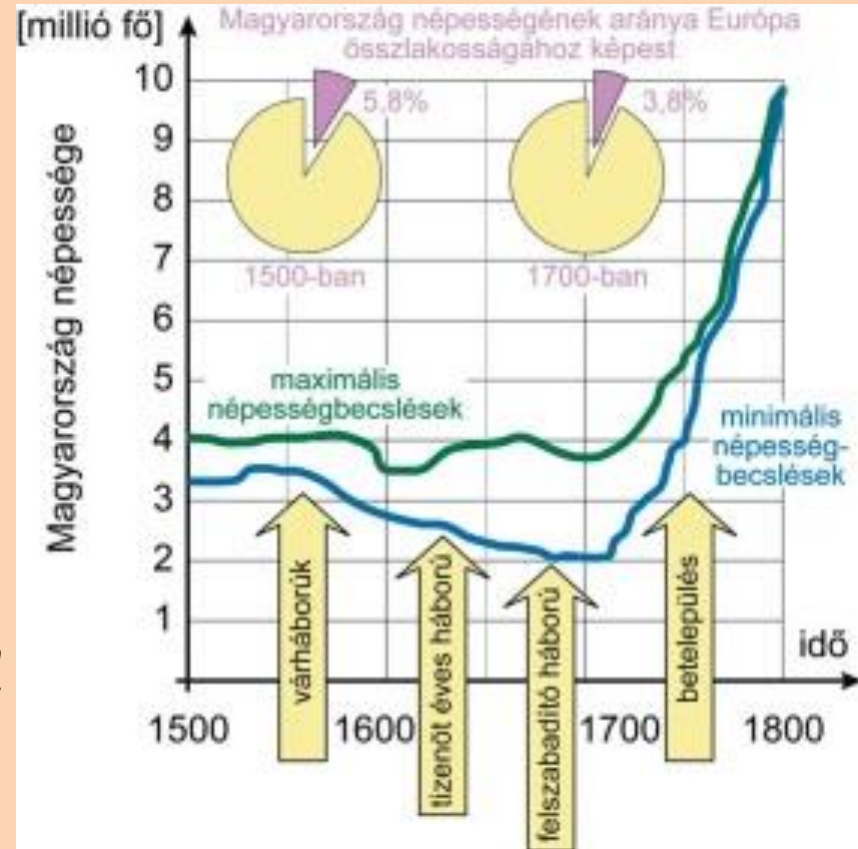
- magyarság aránya – ?
háborúk → pusztulás

↓
elsősorban az Alföldön – m. lakosság!
szláv, román túlél – a hegyekben

– spontán bevándorlás: rác, vlach = blak

- II. József, 1784 → népszámlálás: 9,3 M
 $\approx 40\% \text{ m.}$ } első megbízható adat!

?
TK 106/2.



2. 18. sz.: népességnövekedés

- béke
- járványok – ?
 - védekezés ellenük – ?
- éhezés visszaszorul

TK 108/6.

- spontán bevándorlás – ?

szerbek, románok (+ lengyelek, ruszinok)

↳ az Oszmán Bir.-ból menekülnek

- szervezett betelepítés

← uralk. támogatása

← földesúri: **kedvező feltételek:**

vetőmag, gazd. felszerelés, egy ideig adómentesség...

svábok – ? katolikus németek → udvarhűek



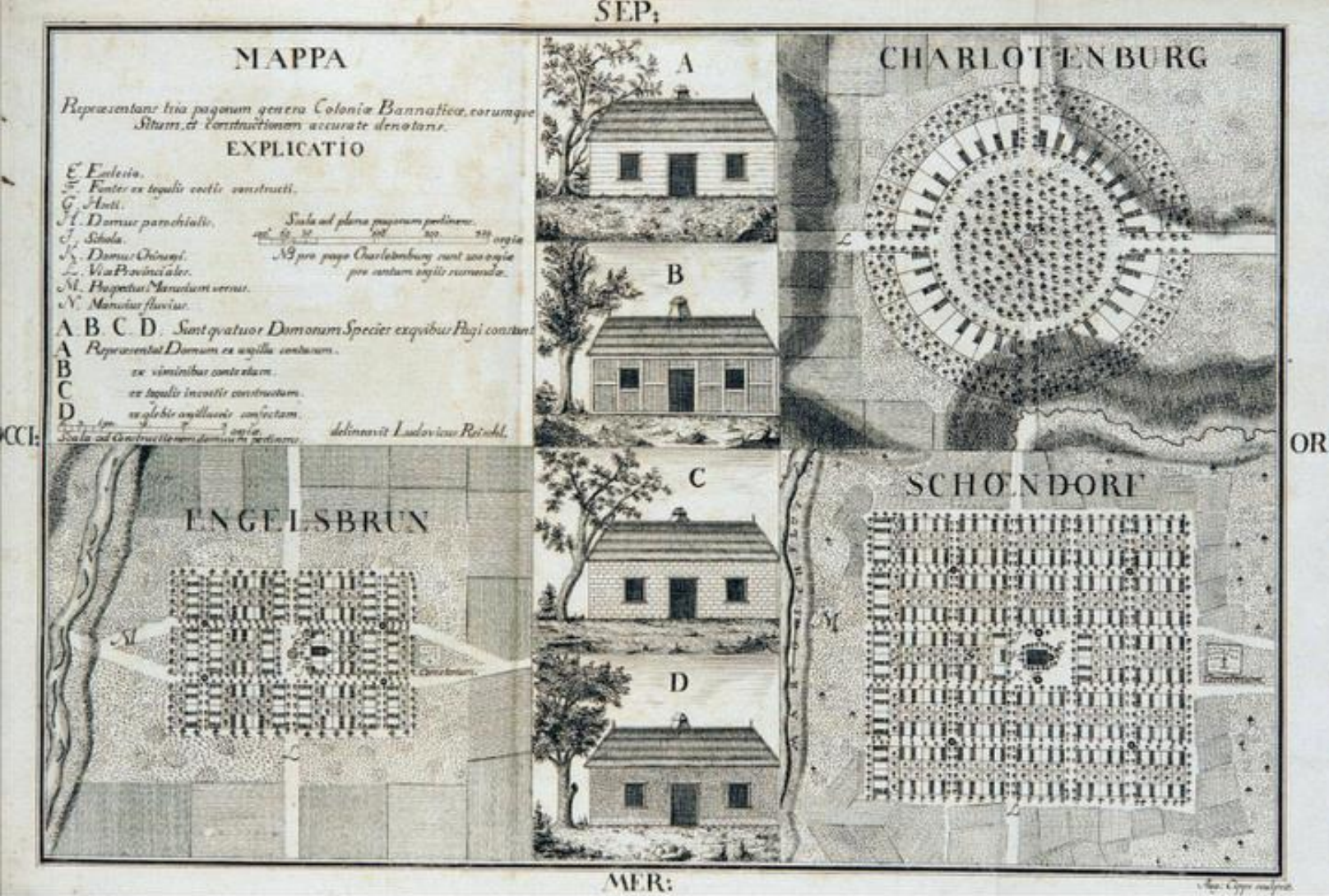
„Quaranta giorni” – ?

[negyven nap]

Halottak, betegek, orvosok és látogatók egy pestiskórházban egy 1774. évi metszeten

Charlottenburg / Saroltavár: szabályos kör alaprajzú település a Bánátban [ma – ?]





?

TK
107/5.

Telepített
bánáti
sváb
telepek
[Saroltavár,
Angyalkút,
Szépfalu]

– belső migráció – ?

hegyvidék → ország belseje

– kivándorlás: nem jelentős – pl. több ezer székely a madéfalvi vérengzés után

3. Soknemzetiségű Magyarország – TK 109/8.

– magyarok (40%):

ország közepe

+ Kalotaszeg, Székelyföld

+ nagyvárosok: Kolozsvár, Temesvár...

vallásilag?

kat., ref.

kat., ref., unit.

– románok (16%) – blak / oláh

Partium

Alföld K-i része (Gyula)

Bánát K-i része

Erdély

ort. = görögkeleti

görögkat. = unitus – ?

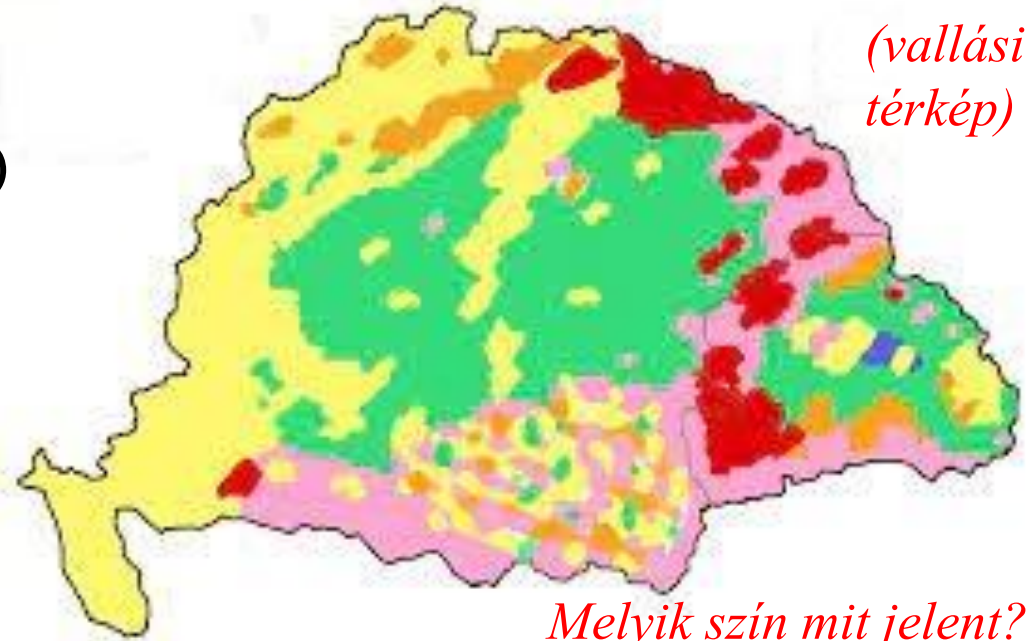
17. sz. →

1. a pápát elismerik

2. ortodox liturgia

3. Ø cölibátus

4. ruszinok, románok



Melyik szín mit jelent?



?



– szlovákok (11%) – tót → **kat., ev.**

Felvidék, Pilis, Békés, Bánát

↳ legkevertebb!

jobbágy, vándorló drótos, üveges

– szerb (7%) – rác → **ort.**

Bácska, Bánát Ny-i része, Határőrvidék – **Habsburg** támog.

Szentendre, Eger

román, szerb vezető elit – ?

ort. / gör. kat. papság

↳ nemzeti jellegű egyházak

≈ ref. (magyar)

– németek (10%) – ?

1. ev. szászok

2. városok német polgársága

3. kat. svábok: Budai-hegyvidék, Dunántúli-khg., Tolna,
Baranya

4. Burgenland (ez későbbi fogalom)

– ruszin = rutén = kárpátukrán (3,5%)

jobbágy

→ **ort., gör. kat.**

– horvát (10%) Ho. 1091 óta Mo. társországa – **perszonálunió**
kat

– *örmény* – Erdély →
(Kiss Ernő, Lázár Vilmos
az aradi vértanúk közül)



– *görög* (kevesen)
kereskedők – pl. Boráros János (**elmagyarosodott**) →

– *zsidó*
középkor óta
jómódúak: kereskedők,
kézművesek, mészárszék...
/ szegények Galíciából
(**Lo. Felosztása után, 19. sz-ban**)



– *cigány* („egyiptomi”)

Mária T. rendeletileg próbálja őket letelepíteni
honti emberevőper (1782)

→ 42 †-os ítélet rablás, gyilk., emberevés vádjával

→ rasszizmus

→ II. József megszigorítja a
† kiszabásának feltételeit

lókupec, kovács, teknővájó →



4. 18. sz. – még Ø nacionalizmus

Ø nemzetiségi ellentét

1784 – *erdélyi parasztfelkelés* – Horea, Cloșca, Crișan

– román jobbágyok ↔ urak

– Abrudbánya, Verespatak (m.!) elpusztítása

hungarus öntudat: országgal való azonosulás

nemzetiségtől, vallástól függetlenül